

GPP4Growth

- Nota informacyjna A3.4 -

Czym są GPP?

Zielone zamówienia publiczne (ang. Green Public Procurement - GPP) to proces, w ramach którego instytucje publiczne starają się uzyskać towary, usługi i roboty budowlane, których oddziaływanie na środowisko w trakcie ich cyklu życia jest ograniczone w porównaniu do towarów, usług i robót budowlanych o identycznym przeznaczeniu, jakie zostałyby zamówione w innym przypadku.

Czym jest GPP4Growth?

Projekt GPP4Growth łączy doświadczenie i praktyki 9. instytucji publicznych z Europy, skupiających się na poprawie ich zdolności do wdrażania polityki promującej ekoinnowacje i rozwój ekologiczny za pomocą zielonych zamówień publicznych. Europejskie instytucje publiczne wydają 14% PKB UE. Wartość tych wydatków na towary, usługi i roboty budowlane szacuje się na 1,8 bln EUR rocznie. Tę znaczącą „siłę nabywczą” instytucji publicznych można wykorzystać w celu pobudzania ekoinnowacji, zasobooszczędności i rozwoju ekologicznego poprzez propagowanie przyjaznych środowisku, zasobooszczędnych towarów i usług.

Wizyta studyjna dotycząca dobrych praktyk w zakresie wdrażania zielonych zamówień publicznych: - Prowincja Antwerpia - 27-28 marca 2019 r.

Streszczenie

W niniejszej notce informacyjnej opisano dobre praktyki związane z wdrażaniem zielonych zamówień publicznych, przedstawione przez partnera projektu GP4Growth – Prowincję Antwerpia (Belgia), podczas wizyty studyjnej, która odbyła się w dniach 27-28 marca 2019 r.

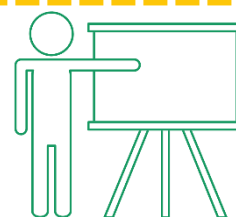
Prezentowano również wnioski z warsztatów, które przeprowadzono w ramach w/w wizyty, a które wynikają ze zidentyfikowanych, powszechnie postrzeganych barier we wdrażaniu zielonych zamówień publicznych. Dyskusje podczas tych warsztatów skupiły się na działaniach organizacji z Belgii, które podzieliły się doświadczeniami w pokonywaniu omawianych barier.

Wprowadzenie

Celem spotkania partnerów projektu GPP4Growth w Antwerpii było przedstawienie doświadczeń związanych z wdrażaniem zielonych zamówień publicznych w Belgii. Te doświadczenia i główne wnioski, które można z nich wyciągnąć, stanowią znaczną część niniejszej noty informacyjnej. Zwrócono również uwagę na niektóre rozwiązania wspólnych kwestii problematycznych we wdrażaniu GPP, które zostały omówione podczas wizyty w Antwerpii. Jednocześnie, rozwiązania te oparte są na doświadczeniach poszczególnych partnerów projektu i pokazują sukces i znaczenie dzielenia się doświadczeniami i informacjami, co jest naczelną zasadą każdego projektu w ramach Programu Interreg.

Wydarzenie w Antwerpii miało na celu kontynuację procesu wymiany wiedzy i doświadczeń, zapoczątkowanego podczas pierwszej wizyty studyjnej w ramach projektu GPP4Growth, która miała miejsce w Wexford (Irlandia) w dniach 3 i 4 października 2018 r., gdzie prezentowano przede wszystkim projekty z dziedziny budownictwa i energetyki. Przykłady przedstawione w Antwerpii pochodzą z innych obszarów produktów/usług.

Nota informacyjna A3.4 zawiera podsumowanie dobrych praktyk w zakresie wdrażania zielonych zamówień publicznych, przedstawionych podczas wizyty studyjnej w Antwerpii (Belgia). Pełny raport jest dostępny w języku angielskim na życzenie.

„Total Cost of Ownership” (TCO)

Całkowity koszt posiadania: pozyskania, instalowania, użytkowania, utrzymania i pozbycia się aktywów na przestrzeni określonego czasu.

„ECOSCORE”

- metoda pozwalająca ocenić ogólną przyjazność dla środowiska konkretnych pojazdów, przedstawiona przez partnera projektu GPP4Growth z Belgii – Prowincję Antwerpia.

Przy określaniu tego wskaźnika, pod uwagę brane są następujące czynniki:

- wpływ pojazdu na globalne ocieplenie;
- wpływ pojazdu na jakość powietrza;
- wpływ pojazdu na ochronę przed hałasem.

„Cradle to Cradle” (C2C)

Od kołyski do kołyski

Certyfikat środowiskowy, w którym ocenia się produkty w pięciu obszarach:

- bezpieczeństwo materiałów dla zdrowia;
- możliwość ponownego wykorzystania materiałów;
- wykorzystywanie energii odnawialnej;
- zarządzanie gospodarką wodną;
- sprawiedliwość społeczna.

Doświadczenia i wnioski

Przypadek: Digipolis dostarcza rozwiązania IT dla miast Antwerpii i Gandawy. W wyniku negocjacji z potencjalnymi dostawcami, zawarto umowę z firmą Essec, która obejmowała usługi naprawcze oraz porady dotyczące zwiększenia trwałości produktów. Negocjacje z dostawcami pozwoliły również ustalić zestaw wytycznych, które można wykorzystać w przyszłych przetargach.

Wniosek: Włączenie negocjacji do procesu GPP może prowadzić do bardziej świadomych i korzystnych relacji z dostawcami, zapewniając lepsze rezultaty w tym zakresie.

Przypadek: Projekt CirculT – w ramach współpracy pomiędzy organizacją pozarządową Bond Beter Leefmilieu i Prowincją Antwerpia opracowano modelowy przetarg, który jest wystarczająco elastyczny, aby różne organizacje mogły dostosować go i wykorzystać do swoich potrzeb przy zakupie urządzeń do przetwarzania danych, serwerów i infrastruktury sieciowej.

Wniosek: Zaangażowanie innych interesariuszy na rynku w proces przygotowywania przykładowego zamówienia, w tym cykliczne zamówienia i zarządzanie sprzętem IT, miały kluczowe znaczenie dla sukcesu projektu CirculT.

Przypadek: Od 2011 r. miasto Antwerpia zamawia tylko pojazdy elektryczne. Oprócz tego, dąży do wymiany posiadanej już floty na pojazdy z napędem na sprężony gaz ziemny - które stanowią 19% obecnej floty - na biometan, paliwo niekopalne. Miasto jest również zaangażowane w testowanie technologii ogniwo paliwowych, która wykorzystuje wodór jako wzmacniacz zasięgu. Prowincja Antwerpii wymaga od zamawiających środki transportu, stosowania podejścia opartego na całkowitym koszcie posiadania (TCO) i stosowania minimalnych ocen Ecoscore.

Wniosek: Antwerpia nie może jeszcze wdrożyć całkowicie ekologicznej floty pojazdów, ponieważ dostawa odpowiednich pojazdów i zielonej energii nie jest dostępna w odpowiednich ilościach - rynek nie jest jeszcze gotowy.

Przypadek: Prowincja Antwerpii uwzględnia również GPP w swojej wewnętrznej strategii zakupów w wielu obszarach, np. zamawiając usługi związane z cateringiem i sprzątaniem. W pomieszczeniach sanitarnych zdecydowano się na zakup trwałych dozowników mydła oraz papieru toaletowego posiadających certyfikat „Cradle to Cradle” (C2C).

Wniosek: W ciągu ostatnich 10 lat Prowincja Antwerpia opracowała przewodniki dotyczące GPP dla 28 różnych grup produktów. Oprócz przydatnych informacji, przewodniki te zawierają również obowiązkowe zapisy związane z GPP, których musi przestrzegać każda organizacja publiczna w prowincji przy zakupie towarów lub usług.

Przypadek: Rządowa flamandzka agencja *Facility Management* opracowała wielokrotnie nagradzaną umowę ramową na dostawy zrównoważonych materiałów biurowych, która zawiera pewne szczegółowe kryteria zrównoważonego rozwoju w specyfikacjach technicznych i klauzulach wykonawczych.

Wniosek: Umowa ramowa zawiera wykaz wymaganych produktów wraz z obowiązkowymi, a czasem opcjonalnymi zrównoważonymi ekwiwalentami, co pozwala na dostarczanie jak najszerszej gamy odpowiednich produktów bez zakłócania konkurencji między dostawcami.

Cyrkularne zakupy

„Zakupy cyrkularne” to podejście do zakupu towarów i usług, którego celem jest zmniejszenie, a nawet uniknięcie negatywnego wpływu na środowisko i odpadów generowanych przez cały cykl życia produktu. Techniki zakupów cyrkularnych obejmują: analizę ilości materiałów wielokrotnego użytku i/lub biodegradowalnych, użytych do wytworzenia danego produktu; udostępnianie produktów innym organizacjom; oraz zakup używanych produktów zamiast nowych.

Podejście zgodne z duchem cyrkularności zostało zastosowane przez *Public Waste Service of Flanders* (OVAM, Belgia) przy zakupie krzeseł biurowych. Krzesła, o których mowa, były droższe, niż inne o porównywalnej funkcjonalności, ale objęte były 12-letnią gwarancją na usługi konserwacji i naprawy. Dzięki temu zakupowi, zmniejszono całkowity koszt posiadania (TCO) w/w krzeseł. Ponadto, gdy okres ich użytkowania dobiegnie końca, 96% części nadal będzie nadawało się do recyklingu i zostaną one ponownie wykorzystane w celu stworzenia nowych mebli.

Doświadczenia i wnioski cd

Przypadek: Przedsiębiorstwo energetyczne VEB zostało utworzone przez rząd flamandzki w 2012 r. i, działając jako centralny organ zakupowy, dostarcza gaz ziemny i 100% zielonej energii elektrycznej flamandzkim i federalnym organizacjom publicznym.

Wnioski: Współpraca geograficzna lub w ramach określonego sektora przy wspólnych projektach zamówień i/lub ustanowienie centralnego organu zakupowego, może prowadzić do dużych oszczędności kosztów. Może również zachęcać rynek do dostarczania bardziej ekologicznych rozwiązań, pokazując jednolity popyt na szczególnie zrównoważoną opcję.

ISO 14001 Norma Zarządzania Środowiskowego

ISO 14001 jest certyfikatem uzyskiwanym poprzez ustanowienie Systemu Zarządzania Środowiskowego (EMS) w organizacji, która zarządza krótko- i długoterminowym wpływem na środowisko pracy i jej działalność.

Przypadek: Procesy zakupowe w Prowincji Antwerpii są zdecentralizowane, co utrudniało wdrażanie GPP. Jednak wdrożenie ISO 14001 w organizacji i udział w różnego rodzaju projektach pilotażowych związanych z nowym, „zielonym podejściem”, znacznie zwiększyło zdolność instytucji w tym zakresie.

Wnioski: Stosowanie podejścia w duchu GPP jest długoterminowym i skomplikowanym celem wielu organizacji publicznych, dlatego ważne jest wdrażanie go w sposób stopniowy. Rozważanie zakupów cyklicznych przy podejmowaniu decyzji o zakupie, współpraca przy wspólnych zamówieniach lub konsultacje z rynkiem w sprawie bardziej ekologicznych rozwiązań to przykłady działań, od których można zacząć.

Przypadek: Po zakupie oświetlenia LED jako usługi dla trzech budynków biurowych w przeszłości, miasto Mechelen pracuje obecnie nad projektem mającym na celu zwiększenie zapotrzebowania miasta na oświetlenie w formie usługi.

Wnioski: Nabycie rozwiązania w postaci usługi oznacza, że organizacja kupuje użycie danego produktu, a organizacja nie jest właścicielem i nie ponosi bezpośredniej odpowiedzialności za produkt. Takie podejście może poprawić zrównoważony rozwój poprzez zmniejszenie ilości odpadów i kosztów, takich jak koszty utrzymania w perspektywie długoterminowej.

Warsztaty dotyczące przeszkód we wdrażaniu zielonych zamówień publicznych

Podczas wizyty studyjnej w Antwerpii, odbyły się warsztaty, w ramach których omawiano zidentyfikowane wspólne przeszkody i kwestie problematyczne we wdrażaniu GPP. Doświadczenia współdzielone przez różne organizacje, wykazały następujące potencjalne rozwiązania dla zidentyfikowanych barier:

Przeszkoda: Przy podejmowaniu decyzji o zakupie zbyt dużą wagę przywiązuje się do ceny.

Rozwiązanie: Podczas dyskusji stwierdzono, że waga przypisana cenie przy podejmowaniu decyzji o zakupie nie oznacza, że nie można brać pod uwagę problemów środowiskowych. Zastosowanie dobrze określonych zielonych kryteriów technicznych w przetargach, które muszą spełniać wszystkie oferty, może zapewnić uwzględnienie aspektów środowiskowych. Ponadto, ponieważ ogólna cena może obejmować podejście oparte na całkowitym koszcie posiadania (TCO), kwestie związane z wycofaniem z eksploatacji i odpadami można rozważać w kontekście ceny. Może to spowodować, że początkowa cena zakupu będzie wyższa, ale ogólne koszty długoterminowe często będą niższe, gdy zastosuje się takie podejście.

Przeszkoda: Nakład pracy związany z wdrażaniem i zarządzaniem procesem GPP jest zbyt duży. Ograniczenia czasowe i kadrowe mogą spowodować, że zamawiający ponownie wykorzystają poprzednie dokumenty przetargowe przy zakupie towarów lub usług, zamiast włączać nowe podejście w duchu GPP.

Rozwiązanie: Bariere obciążenia pracą można rozwiązać poprzez wspólne zamówienia, dzieląc to zaangażowanie między kilku zamawiających, a tym samym zapewniając więcej czasu i możliwości zastosowania aspektów prośrodowiskowych. Dostawcy na rynku dołożą większych starań, aby zapewnić bardziej ekologiczne rozwiązania, jeśli zaoferuje im się również możliwość wspólnego większego zakupu. Ponadto, wewnętrzna współpraca w organizacji może pomóc w rozłożeniu obciążenia związanego z wdrażaniem nowego podejścia, np. dział środowiska może posiadać wiedzę specjalistyczną, która może przyspieszyć cały proces GPP.

Przeszkoda: Organy kontrolne kładą zbyt duży nacisk na najtańszą opcję.

Rozwiązanie: Określenie ekologicznych kryteriów dostępu dla oferentów związanych z technicznymi kryteriami danej oferty zapewni, że nawet najtańsza opcja będzie musiała spełnić wymagane zielone kryteria. Ponadto, gdy stosowanie kryteriów zielonych zamówień publicznych stanie się obowiązkowe na mocy przepisów UE, organy kontrolne zaakceptują takie kryteria jako podstawowe elementy udanego, starannie przyznanego przetargu.

Dalsze informacje:

Niniejsza nota informacyjna została opracowana przez Departament Komunikacji, Działów w Dziedzinie Klimatu i Środowiska Republiki Irlandii/Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil., na podstawie raportu przygotowanego przez Prowincję Antwerpia. Obie instytucje są Partnerami projektu GPP4Growth. Pełna wersja raportu pn. „Wizyta Studyjna w zakresie doświadczeń we wdrażaniu zielonych zamówień publicznych w Prowincji Antwerpia, 27-28 marca 2019 r.” jest dostępna na życzenie.

Więcej informacji na temat projektu GPP4Growth można znaleźć na stronie internetowej: www.intergeurope.eu/gpp4growth.

KONTAKT:

MONIKA ZIELIŃSKA

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

DEPARTAMENT PROMOCJI

WYDZIAŁ PROJEKTÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

AL. PIŁSUDSKIEGO 8
90-051 ŁÓDŹ

TEL. +48 42 663 38 05

E-MAIL:

MONKA.ZIELINSKA@LODZKIE.PL
PROJEKTY.MIEDZYNARODOWE@
LODZKIE.PL